

VIENYBĖ LITHUANIAN DAILY

LIV METAL, 116 (1,093) Nr. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, PENKTADIENIS, 1940, GEGUZES-MAY 17 D.

ORAS

Numatoma: debesuota.

Vardodenis: penktadienis. Mandagūs.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAY 19 1940 KAINA 3 CENTAI

Rooseveltas reikalauja 50,000 karo iektuvu

ŠIANDIEN

Savieji nepažįsta Kas vienur gera—kitur negera Napatinka—prašome lauk Nuo nosies ik lūpų PIJUS BUKSNAITIS

Nesenai vienas komunistuojantis laikraštis verkšleno, kad tie "nelemtieji" tautininkai neįsileidžia jo į Lietuvą, kurią jis nuolat peikia, o Sovietų Sąjungą, "padovanojusią Lietuvai Vilnių," susirietęs giria. Greta to, tas laikraštis priekaištavo, kad VIENYBĖ į Lietuvą įleidžiama, nors ji Sovietų Sąjungos nei peikia, nei giria, tik sako tą, kas yra žinoma.

Dabar tas laikraštis, paklaustas, ar jis įleidžiamas į taip labai giriama Sovietų Sąjungą, pusiau lūpų pasisako, kad "prasidėjus Amerikoje reakcijai prieš Sovietų Sąjungą, visoki susisiekimai su Sovietų Sąjungos žmonėmis yra nutrukę..." Atėjo savas pas savuosius, bet savieji jo nepažino,—sako Šv. Evangelija.

Kuomet Stalinas šaudė senuosius bolševikus už tai, kad jie tarėsi su Hitleriu, mūsų kai kurie laikraščiai ant vienos kojos šokinėjo besidžiaugdami: Bet kai Prancūzijos vyriausybė ištrėmė į katorgą komunistų atstovus už agitaciją prieš karą su tuo pačiu Hitleriu, tai tie laikraščiai lieja kruvinąs ašaras. Girdi, kur čia toji demokratija?

Na, o kur toji demokratija su Buchariu, Zinovievu, Kamenevu, Tuhačevskiu ir kitais? Skeryčiojo prieš vyriausybę, tad susilaukė baudos. Kuo vie ni geresni už kitus?

Amerikos spauda, ypač lenkams pataikaujanti spauda, paduoda žinių, kad Vilniuje lenkai atbėgėliai skundžiasi svetimos valstybės, būk Lietuvos vyriausybės juos skriaudžianti.

Na, žiūrėkite, vyruci, kas čia darosi! Subėgo į Lietuvą daugumoje valdininkėliai, nusibankrutiję poneliai ir bežemiai valkatos (turintieji ūkius lenkai grįžta atgal) ir skundžiasi, kad jiems čia negerai. Jei jums čia negerai, tai prašome atgal — nazad, panowie szlachta!

Atvykęs į Ameriką lenkų legijonų Didžiajame Kare organizatorius ir dabartinis nesamos Lenkijos ministras, generolas Juozas Haller pranašauja, kad po šio karo turi būti sukurtos Europos Jungtinės Valstybės tarp Odros ir Dniepro upių skersai, ir tarp Baltijos ir Juodųjų Jūrų išilgai.

Gražus planas, tik gaila, kad generolas Haller sugalvojo jį ne laiku. Reikėjo apie tai pagalvoti tuomet, kai Lenkija grobė Ukrainą, Vilniaus ir Suvalkų kraštus, varžėsi su Čechais ir kt.

Tuomet Lenkija galvojo tik apie Lenkiją od morza do morza — nuo jūrų ik jūrų, o ne apie Europos Jungtines Valstybes.

Dabar, kai Lenkijos neliko "od nosa do gęby"—nuo nosies ik lūpų, generolas (kalba apie Jungtines Valstybes.

SUSIRINKO KANADOS PARLAMENTAS EUROPOS KARO REIKALŲ SVARSTYTI

Visuomenė reikalauja vyriausybės atvirumo; pasiryžusi sutikti visas sunkenybes ir pasiukojimus

OTTAWA, Kanada, geg. 16 d. — Šiandien susirinko Kanados devynioliktasis Parlamentas, kuriame pirmą kartą vyriausybė turi tokią didelę pritarėjų daugumą. Zemuosiuose Rūmuose 245 vietų pasiskirsto dabar taip: Liberalų 182 Konservatų 38, Naujademokratų 8 ir CCF (socialistų) 7.

Nuo pat karo pradžios Kanada visomis išgalėmis stengiasi teikti didžiausias paramos jo laimėjimui. Tas reikalas ir bus vyraujanti Parlamento debatų tema. Visuomenės susidomėjimas karo reikais nuolat didėja. Atvykę į posėdžius atstovai atsivėš savo apskričių gyventojų nuomones ir pageidavimus, rodančius ko

tauta reikalauja iš vyriausybės. Kanados spauda rašo, kad šalies piliečiai atydziai seka tolimojo karo eigą ir aiškiai supranta savo pareigas link jo. Dėl to jie nori žinoti, ką toje linkmėje daro vyriausybė. Ministras pirmininkas neseniai pareiškė tautos pasiryžimą ir laukiamą karui paramą iš Kanados. Dabar tauta nori žinoti, kokia toji parama ruošiam ir kada. Nors ministras pirmininkas gal ir randa reikalingu kai ką laikyti slaptoje, bet visuomenė nori žinoti aiškia teisybe, nors ji ir labai skaudi būtų. Skaudžias žinias visuomenė kantriai perkės. Jai daug skaudesnis vyriausybės nepasitikėjimas visuomene, jei kas būtų slepiama ar neaiškinama.

EXTRA!

Prezidentas F. D. Rooseveltas

WASHINGTON, geg. 16 d. — Kalbėdamas Kongrese Prezidentas Roosevelt šiandien pareikalavo ūmai paskirti dar 896 milijonus dolerių lėktuvams ir ginklams gaminti. Prezidentas reikalauja, kad per metus būtų pastatyta bent 50 tūkstančių karo lėktuvų ir pa-

didintas visas šalies apginklavimas, kuris pilnai užtikrintų šios respublikos saugumą ir neliečiamybę, nors vyriausybė laikosi ir laikysis tokios politikos, kuri siektų taikos namieje ir užsienyje. Prezidento kalbą sutiko visi abiejų Kongreso rūmų atstovai didžiausiomis ovacijomis.

NAUJAS PREZIDENTO ATSIŠAUKIMAS PASIŪSTAS ITALIJOS VYRIAUSYBEI

Prezidentas Roosevelt vėl bando atkalbinti Italiją nuo ismaišymo į dabartinį Europos karą

WASHINGTON, geg. 16 d. — Vakar prezidentas Roosevelt pasuntė diktatoriui Mussolini naują atsišaukimą apie besipiečiantį Europos karą. Kadangi tasai išsiplėtimas įvyktų įstojant Italijai į karą, prezidento atsišaukimas lygus prašymui, kad Italija susilaikytų nuo karo.

Karo žinovai spėja, kad, jei Italija pradės kariauti, ji puls pirmiausiai Prancūziją, kad priverstų alijantus padalinti savo jėgas šiaurvakariniam fronte, o gal ir Anglijai. O Italijos laivynas laikys alijantų jūrų jėgas Viduržemio Jūrose. Balkanai ir Artimieji Rytai nebūsią kliudomi. Libijoje, Etiopijoje, Rodesoj ir Dodekaneso salose italai sudarys tik apsigynimo pozicijas. Su Rusijos ir Vokietijos pagalba visa pietrytinė Europa bus nuginkluota ir Turkijai nebus reikalo kariauti.

Prezidento atsišaukimą įteikė diktatoriui Mussolini Jungtinių Valstybių ambasadorius Romoje William Phillips. Šis pakartotinas prezidento atsišaukimas pasiūstas dėl to, kad dabar susidarė Europoje

kaip tik tokia padėtis, kuri gali netrukus įtraukti Italiją į kariaujančių valstybių eilę.

Atsišaukimas buvo išsiųstas iš Washingtono vakar 2 val. ryte, prezidentui pasitarus su ministrais ir aukštaisiais valdininkais, kurie prieš trejų naktį buvo pašaukti iš Toscanini koncerto formaliose vakaro rūbuose.

Kadangi Italijos keleivinis laivas Conte di Savoia trečiadienį išplaukė iš New Yorko, manoma, kad Italija nėra padariusi paskutinių žygių stoti į karą.

Mokys amatų Lietuvos jaunuomenė

VILNIUS. — Rytų Lietuvoje priskaitoma apie 3,000 kvalifikuotų amatininkų, kurie gali mokyti darbo žymų skaičių jaunų amatininkų. Esant palankioms amatams sąlygomis, kiekvienas kvalifikuotas meistras gali išlaikyti ir mokyti savo žmonėje po keletą amato mokinių. Tuo būdu galima į amatus pritraukti per 10,000 jaunuolių. Prekybos pramonės ir amatų rūmai tuo klausimu yra susirūpinę ir, kol bus išleistas bendras amatų įstatymas daro žygių amatininkams parengti naujų amatininkų prieraugį.

Ekskursijos į Vilnių

VILNIUS. — Vilniaus Sporto Apygardos Keliavimo Namuose iš anksto užsakyta per 20,000 vietų moksleiviams ekskursantams apsisotai. Pirmoji moksleivių ekskursija į Vilnių jau atvyko balandžio 22 d., paskutinioji atvyks liepos 7 d.

Romoje diplomatai atydziai seka Italijos nusistatymą link šio karo. Diktatoriui Mussolini, rodosi, visiškai nesirengia kariauti. Visuomenės noras gyventi taikoje ne kiek nepasiekė. Italiski laikraščiai paduoda žinias apie karą tik tokias, kokias siunčia Vokietija.

ITALIJA SUSTABDĖ DEMONSTRACIJAS NUOLAT DAROMAS PRIEŠ ALIJANTUS

Nors Italijos istojimo į karą pavojaus dar nėra, bet manoma, kad tas ismaišymas neišvengtinus

Lietuvoje didėja taupymas

KAUNAS. — Nuo š. m. pradžios iki balandžio 1 d. taupytoj skaičius Lietuvos Taupomose Valstybinėse Kasose padidėjo 1,500, pasiekdamas 35,000 žmonių. Pirmoj vietoj eina vakar. ir privačių įstaigų tarnautojai (8,916 asmenys), po jų eina ūkininkai — 5,786, toliau vaikai — 4,718, darbininkai — 4,010, pirkliai, pramonininkai, amatininkai — 2,995, laisvų profesijų asmenys — 2323 ir t. t. Didėjant indėlininkų skaičiui, didėja ir jų sudedamų indėlių suma. Tik per vasario ir kovo mėnesius indėlininkų sutaupos Kasose paško 2 milijonus litų ir pasiekė 55 milijonų litų.

Medžių globos komitetas

VILNIUS. — Vilniuje sudarytas Medžiams sodinti ir globoti komitetas. Komitetas nutarė valstybėje, didesniuose bažnytkaimiuose ir kaimuose sudaryti vietos komitetus, kurie rūpintis medelių visame krašte sodinimu, sodybų, parkelių ir gražiųjų, istorinių vietų apsinimu ir medžiais puošimu.

Jau turime ir Brooklyne Vilniaus Lietuviams Remti Komitetą. Valdybos priekyje stovi pirmininkas Jonas Steponaitis, išdininkas Pranas Narvydas, sekretorius Pijus Būksnaitis. Centro adresas — 193 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Visi geri lietuviai kviečiami dėtis prie šio komiteto. Metinė duoklė tik \$1.00. Atgavome savo brangią sostinę Vilnių, tad nepamirškime ir nuvargintus ten mūsų brolius šušelpiti. Prašome!

Mirė Latvijoje keturi lietuviai kunigai

KAUNAS. — Latvijoje šiemet mirė 4 lietuviai kunigai: dek. Mačiukas, kleb. Bružas, kun. D. Taujenis ir kleb. A. Pabarčius. Visi jie buvo gimę Lietuvoje, bet buvo paskirti dirbti Latvijos lietuvių parapijose. Apie jų nuveiktus darbus latvių spauda gražiai atsiliepė.

BIULETENIS

Karo žinovai apskaičiuoja, kad Hitlerio išbriovime į Olandiją ir Belgiją iksiol žuvo 600,000 žmonių. Tas skaičius sudaromas iš Olandijos karo ministro pareiškimo, kad olandų armija neteko viso ketvirtadalio, kas sudaro apie 125,000. Belgijoje užmušta apie 75,000. Karo statistika rodo, kad užpuolikių nuostoliai visuomet būna dvigubai didesni už užpultųjų, tad vokiečių turejo žūti apie 400,000.

Didžiojo Karo pirmame mūšyje prie upės Marne žuvo virš milijono žmonių.

BERLIN, gegužės 16 d. — Pereitą antradienį Vokietijos kariuomenė užėmė Prancūzijos pilį Longwy netoli Luksemburgo sienos. Miestas užimtas po smarkių mūšių gatvėse.

Vokiečių kariuomenės vadovybė pareikalavo, kad kariuomenė nebūtų gabenama per Belgijos sostinę Bruselį ir kad miestas nebūtų aptvirtinamas. Jei belgai to nepaklausys, miestas bus bombarduojamas.

Anksčiau Belgijos karo vadovybė buvo paskelbusi, kad Brusselio miestas yra atviras ir neturi būti apšaudomas.

PARIS, geg. 16 d. — Prancūzijos kariuomenė atmušė vokiečių smarkiųjų puolimus upės Mense ruože tarp Namur ir Sedan, kai šiandien prancūzų vadovybė pakeitė taktiką iš defensyvės į ofensyvę.

Stiprios prancūzų kariuomenės jėgos puolė vokiečius Sedan ruože, bandydamos išmušti priešą iš pozicijų įlenktoje Maginot Linijoje. Prancūzai užėmė labai palankias mūšiu pozicijas.

Pereitą naktį netoli Paryžiaus numuštas vienas vokiečių bombonešis.

Amerikos ambulanso vairuotojas L. A. Jump iš Long Island, žuvo karo fronte.

LONDON, geg. 16 d. — Skaudžiausią iš visų iksiol buvusių smūgių Vokietijai uždavė Anglijos lakūnai, išmetę bombų daugybę ant vokiečių susitikimo punktų rytuose už Reino upės.

Sukopty ūro jėgų puolimas buvo taikomas į susisiekimo linijas, kuriomis palaikoma vokiečių kariuomenė Belgijoje, Olandijoje ir Luksemburge.

Bombardavimas sukėlė daugybę gaisrų. Smarkūs bombų sprogdiniai aidėjo per kiauurą naktį. Šis buvo didžiausias Anglijos lėktuvų puolimas Vokietijoje.

Anglijos kariuomenė, po smarkių mūšių Belgijoje sulaukė visus vokiečių puolimus. Nuo vokiečių ofensyvos pradžios anglų kariuomenė numušė 124 priešo lėktuvus. Didžiųjų kanuolių trenksmas Sedano ruože aiškiai girdimas Anglijoje. Deal apylinkėse nuo to trenksmo žvanga langai ir barška durys.

LONDON, geg. 16 d. — Likusioji Olandijos armijos dalis Zeeland provincijoje susijungė su alijantų karo linija ir dalyvauja mūsiuose, kurie išspręs Antverpo ir Brusselio likimą.

PARIS, geg. 16 d. — Tūkstančiai lėktuvų ir tankų stojo į iksiol pasaulyje nematytas kautynes Meuse upės fronte. Mūšiai pasidarė taip smarkūs ir taip painūs, kad tikrų žinių apie juos surinkti visiškai negalima.

Smarkiausi susirėmimai įvyko ruožu tarp Namur ir Sedan. Vokiečių jėgos virsija alijantus proporcijoje penki prieš tris. Nepaisant to, vokiečiai buvo atmušti siaurėje nuo Namur.

PARIS, geg. 16 d. — Vokiečių motorizuotos jėgos puolė alijantų linijas už Louvain, bandydamos prasiūsti į Briuselį ir Antverpą.

PARIS, geg. 16 d. — Besibraudami į Belgiją vokiečiai parodo vis naujų išmisių karo tikslams. Rodosi, kad vokiečiai turi plaukiojančius tankus, kurie gali persikelti per upes, nereikalaudami tiltų. Prisiūbijant vokiečių lėktuvų bombardavimo, Prancūzijos vyriausybė liepia išgabenti iš visų didesnių miestų vaikus į saugias vietas. Vokiečiai nesigaili nieko — nei moterų, nei vaikų. Subombarduotos penkios ligoninės be jokio įspėjimo, ar paserėjimo.

LITHUANIAN DAILY UNITY
VIENYBĖ
 Oldest Lithuanian Newspaper
 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
 Telephone: Evergreen 7-7840
 Published daily except Sundays
 and Holidays by
 Lithuanian Press Corp., Inc.
 Entered as Second Class Matter October
 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn,
 N. Y. Under the Act of March 3, 1879
 Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklynas ir užsienius:	\$7.00
Metams	\$3.75
Pusmetį	\$2.00
Trims mėnesiams	\$2.00
Vienam mėn.	\$0.90
Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje:	
Metams	\$5.00
Pusmetį	\$2.75
Trims mėnesiams	\$1.65
Vienam mėn.	\$0.75

Vissis reikalais adresuokite:
 Lithuanian Press Corporation
 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
 J. Krūza—Redaktorius
 S. E. Vitaišis—Administratorius
 A. S. Trečiakas—Prezidentas

-- Ir t. t.

Sumišimas
 Vokiečiai skelbia, kad vokiečių staigūs puolimai Olandijoje ir Belgijoje taip sumaišė aliantų karo vadovybę, kad jie nežino, kur ir ko griežtis, kad vokiečių "blitzkrieg" suklaikyti. Ar teisybė ar ne, nežinia, tačiau reikia manyti, kad aliantai kur nors pasiruošę laukia ateinančių vokiečių.

Misterijos
 Kaip ir kiekviename kare, taip ir šiame vokiečių "penktoji kolona" platina visokius gandus apie "stebuklingus" vokiečių naujus ginklus, prieš kuriuos jokia jėga negali atsilaikyti. Tokių gandy buvo ir perėjame kare, tačiau vėliau paaiškėjo, kad tai tik pasakos. Naujų ginklų visuomet atsiranda, tačiau ne tokie, prieš kuriuos negalima rasti apsigynimo. Tokie gandai daugiausia platinami tikslu pakirsti prieš kariusmenis ir civiliųjų žmonių morale.

Kooperacija
 Sakoma, kad Meksikoje, kur yra nemažai trockininkų, stalinistai su nacių agentų pagalba trockininkus nuolatos persekioja ir juos visokiais būdais bando diskredituoti. Iki šiol iš Meksikos darbuonių vadovybės tokiu būdu jau išgauta keliolika trockininkų. Visas darbuonijas ir savo rankas nori paimti naciai ir komunistai.

Pripažįsta
 Jungtinių Amerikos Valstybių Karo Laivyno Sekretorius p. Edison pripažįsta, kad tuo tarpu kai Amerika kalbėjo apie depresiją, ekonominę gerovę, nedarbą ir visokias reformas, Japonija sistematingai didino ir stiprino savo karo laivyną ir aviaciją. Dabar, pagal seniasis karo laivyno sutartis, Japonija turi gražu pralenkti Ameriką kariniame pasiruošime jūroje ir ore.

Zmonės kalba
 Zmonės kalba, kad jeigu Hitleris laimėtų karą prieš aliantus, tai jis pasiųstų Amerikai ultimatumą ir pareikalautų atiduoti Kentucky valstybę, kaip ji dabar stovi. Kodėl? Nugi Kentucky valstybėje, Fort Knoxe žemėje yra pakasta bilijonai dolerių aukso.

Viso mūsų mąstymo ir kiekvieno geru žmogaus viso veikimo galutinis tikslas vis dėlto yra tas, kad išreikšti visam laikui neišvengiamą klausimą apie alkanus ir neapsirengusius žmones: be to klausimo nėra visiška nieko, kuo vertėtų rūpintis ir apie ką mąstyti.

D. Pisarevas.
 Žodis dar nėra darbas; kiekviena tiesa, kokia tikra ji bebūtų, bet jeigu nevykdoma darbas ir elgesiais, ją iškeliančiais — yra tik žodis, tuščias garsas. — tas pats melas.

V. Bielinskis.
 Norėk pagal išgales, siek pagal išteklį.

merikos lietuvių spaudoje buvo rašoma. Daug žinių ir straipsnių iš atvaduotos Rytų Lietuvos gyvenimo ir dabar randame Amerikos spaudoje ir tai be pažiūrų skirtumo. Visur reikiama džiaugsmas, kad po ilgų kovų atgavome laisvę. Tvirtai tikime, kad Amerikos lietuvių duosnumas ir visų mūsų bendras darbas prisidės prie to, kad anksčiau ar vėliau Lietuvoje tikrai palengves gyvenimas ir mes susilyginsime su kitomis Europos tautomis kultūros ir civilizacijos srityje.

RYSIAI SU IŠEIVIJA

Lietuvos Aidas vėliausiu laiku spausdino keletą straipsnių lietuvių išėivijos reikalais. Neseniai tarpino tais pačiais reikalais kitą straipsnį; Rysiai su Išeivija, kurį čia perspausdiname.

Daug yra sielotasi dėl ryšių su Išeivija, daug įvairių sumanymų kelta. Žymi tų sumanymų dalis ir vykdoma. Tačiau tenka pripažinti, kad vis dar tebestinga mūsų ryšiuose su Išeivija aiškias planingumo. Nors tų ryšių palaikymas yra remiamas valstybės ir visuomenės, nors tam tikslui skiriamos ir ne visai nereikšmingos lėšos, tačiau pats ryšių palaikymas atliekamas tik privačios iniciatyvos forma.

Privati iniciatyva tokiame reikale yra labai geras dalykas. Tačiau ji turi tų silpnų, kad jos pajėgumas yra gana ribotas. To darbo vadovai tegali jam pašvęsti tikrai atliekamą savo laiką, kurio kaip tik labai mažai turi, daugiausia tokiame darbe tinkamai vadovauti galinčiųjų. Be to, privačios iniciatyvos visada yra mažiau ar daugiau išsiblaškiusi, nepajėgia sudaryti vieno reikiamo tame darbe sistemą ir drausmę palaikyti sugebančio centro. Iš to susidaro visa eilė nenuseklumų, dėl to daugeliu atvejų kita ranka supainioja tai, kas vienos rankos jau padaryta, arba kelios rankos pasireiškia lyg sąnagiu ten pat, kada tuo pačiu metu yra vietų, kurias visi yra užmiršę.

Todėl, aukščiausiai vertinant visas tas pastangas, kurioms visuomeninėms formoms ligi šiol yra pasireiškios, tenka pripažinti, kad reikalui būnų geriau ir tos pačios pastangos būtų vaisingesnės, jeigu vadovavimas visoms tomis pastangoms būtų sukoncentruotas ir paimtas valstybės globon.

Yra svarstomas sumanymas įsteigti specialią komisiją santykiams su Išeivija, kuri vadovautų visam tų santykių palaikymui, rikiuotų visuomenėje

DAR TOLI SKURDO GALAS

(LAISKAS IS VILNIAUS)

Ziema baigėsi, ji šiais metais buvo labai sunki ir žiauri, ypač beturčiams ir karo atbėgėliams Vilniuje ir kitose Lietuvos vietose.

Ziemos pagalbos Komiteto įgaliotinis turėjo pasikalbėti su Vilniaus ir Kauno spaudos atstovais ir tame pasikalbėjime paaiškėjo, kad ypač balandžio mėnuo buvo sunkus beturčiams Vilniaus gyventojams, nes tą mėnesį daugeliui šeimų reikėjo netekti butų, kai 23 d. (Sv. Jurgio diena) baigėsi jų nuomos sutartis. Ziemos pagalbos komitetas susirūpino padėti vargšams ir sumokėti už juos nuomą.

Pašalpa galėjo pasinaudoti tikrai Lietuvos piliečiai ir tie asmenys, kurie pateikė komitetui reikalingus įrodymus, kad jie turi teisę tapti Lietuvos piliečiais.

Dabar manoma, kad vyrai ir moterys, kurie išlaiko šeimą su Vilniaus ir Kauno spaudos atstovais ir tame pasikalbėjime paaiškėjo, kad ypač balandžio mėnuo buvo sunkus beturčiams Vilniaus gyventojams, nes tą mėnesį daugeliui šeimų reikėjo netekti butų, kai 23 d. (Sv. Jurgio diena) baigėsi jų nuomos sutartis. Ziemos pagalbos komitetas susirūpino padėti vargšams ir sumokėti už juos nuomą.

Reikia žinoti, kad Vilniuje dar daug yra tokių žmonių, kurie neturi teisės tapti Lietuvos piliečiais — tai yra įvairūs karo atbėgėliai ir tie asmenys, kuriuos buv. Lenkijos vyriausybė iš kitų Lenkijos vietų siūsdavo ir įvairūs valdiškas vietas Vilniaus krašte. Kiek yra tokių žmonių — tikrai nežinoma. Tiksliau jų skaičių nustatyti nuo balandžio 1 dienos ligi gegužės 15 dienos vedama jų registracija. Registraciją daro policijos pareigūnai policijos nuovadose.

Šiomis dienomis kalbėjau su Amerikos žydų labdaros "Joint" draugijų atstovu Lietuvoje amerikiečiu p. M. V. Beckelmanu, teiraudamasis apie jo darbą Lietuvoje.

Ponas Beckelmanas nuolatos gyvena Kaune ir kas savaitę važinėja dienai-antrai į Vilnių, kur jo draugijų centro (Joint Distribution Committee) yra valdydinami ir išlaikomi žydai karo atbėgėliai.

Dabar Vilniuje maitinama per 9.000 žydų atbėgėlių ir apie 2.600 įvairiuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose, t. y. viso apie 11.600 žmonių. Kiekvienam žmogui išmaitinti Jointas turi išleisti Vilniuje 80 centų dienai, viso — 9.280 litų per dieną, arba 278.400 litų per mėnesį. Čia, žinoma, neprikaitomas atbėgėlių aprėngimas, butai, medicinos pagalba ir kit. Tiems dalykams taip pat turi būti numatyti nemažos sumos.

Idomus yra tas faktas: Vilniuje vieno pabėgėlio išlaikymas kaštuoja 80 centų dienai, o provincijos miesteliuose žymiai daugiau, kartais net ir ligi 1 lito 50 centų. Taip yra dėlto, kad Vilniuje maitinimas yra masinis — "Jointas" yra sudaręs sutartis su "Maistu", "Pienocentru" ir "Lietūkiu", iš kurių maisto produktus gauna urmo kainomis. Provincijoje tu lengvatų nėra, todėl ir maisto produktų pristatymas iš centrų padidina išlaidas.

Žydų organizacijos jau dabar rūpinasi tuo, kas bus, kai ateis kita ziema. Dėl to jos jau ruošia žiemos aprangos atsargas. Nepaisant to, kad dabar atbėgėlių skaičius pradėjo mažėti, yra pavojus, kad atėjus šiltesniam orui, galės atsirasti ir naujų atbėgėlių iš kaimyninių valstybių. Nemanoma, kad šelpimo darbas galės būti netolimoje ateityje baigtas — jo dar pakaks ilgam laikui.

Kiek yra iš viso tų nelaimingų karo atbėgėlių Lietuvoje — ir dabar dar negalima visai tikrai nustatyti. Pasiteiravus prie Vidaus Reikalų Ministerijos įsteigto atbėgėliams tvarkyti Komisarate, man buvo paaiškinta, kad apytikriai jų yra per 30.000, bet ligi šiol dar registracija nėra galutinai baigta. Suregistruavimui klaido ir tai, kad įvairiose vietose yra pabėgėlių, kurie neįsiregistruavo ir dažnai keliasi iš vienos gyvenamosios vietos į kitą, iš vieno miesto į kitą.

Iš tų 30.000 atbėgėlių atėmus 11.600, kuriuos maitina ir išlaiko žydų "Joint" komitetas, pasilieka dar 18.400 atbėgėlių lenkų ir lietuvių. Lenkus dalinai aprūpina Tarptautinis Raudonasis Kryžius, ir šelpimo darbą Lietuvoje dirba Lietuvos Raudonasis Kryžius, kurs tam reikalui turi du savo įgaliotinius: vyriausiąjį įgaliotinį p. Stanką Kaune, ir įgaliotinį p. Jurkuną-Šeinių Vilniuje.

Lietuvių atbėgėlių reikalais tenka rūpintis pačių lietuvių labdaros organizacijoms, o tų mūsų tautiečių atbėgėlių yra per 4.500. Jų šelpimu, ypač šelpimu mokslus einancio jaunimo rūpinasi, kaip jau esu pranešęs užsienio spaudai, Draugijos Vilniaus Kraštui Remti Vyriausiosios Komitetas (sutrumpintai — V. K. R. Komitetas).

V. K. R. Komitetas, be to, rūpinasi iš šelpimu Vilniaus krašto varguomenės, atbėgusios iš kitur. Viename paskutiniųjų V. K. R. Komiteto posėdžių buvo aptartas drabužių klausimas būsimai žiemai. Buvo pareiktas pageidavimas prašyti amerikiečių — lietuvių padaryti vasaros metu rinkliavą šiltesnių drabužių vaikūčiams — ir siūsti juos taip, kad jie pasiektų Lietuvą rudenį. Tai yra svarbu: iš anksto pasirūpinus, pagalba bus suteikta tinkamu laiku. Šią žiemą buvo taip, kad 50 tonų Raudonojo Kryžiaus vardu siųstų šiltų drabužių iš Anglijos įšalo švedijos pakraščiuose ir jie gauti Lietuvoje tik pavasarį artėjant.

Iš New Yorko Lenkijos Žydų Federacija Amerikoje sausio 4 dieną išsiuntė apie 8.000 svarų drabužių Žydų Pabėgėlių Registracijos ir Išėivybės Komitetui (kuriam pirmininkauja p. Jonas Vileičis, o sekretoriauja K. Vairas-Račkatskas), ir dar jų negauta ligi balandžio pradžios. Dėl to, turint galvoje karo meto sąlygas, žiemai skirtus dalykus reikia siūsti būtinai iš anksto, nelaukiant, ligi prasidės šalčiai.

K. Vairas.

VILNIAUS BALSAS APIE AMERIKOS LIETUVIUS

"Vilniaus Balsas" Nr. 94 vedamajame rašo: Paskutiniu metu susisiekimas su užsieniu labai pasunkėjo, ypač su Amerikos valstybėmis, kurios dabar, karui prasidėjus šiaurėje, nuo Europos ilgam ar trumpam laikui yra atskirtos. Tačiau vis tik kartas nuo karto "Vilniaus Balsas" redakcija gauna laišku iš tolimosios Amerikos. Beveik visi gaunamieji laiška pradėjami žodžiais: "Siūnciu jums 10 dolerių ir prašau toliau siuntinėti "Vilniaus Balsą". Šitie laiška yra tikrai malonūs reiškinys. Ne vien todėl, kad Amerikos lietuvių sąžiningai moka prenumeratą, bet daro malonus išpažindžio laiška todėl, kad juose reikiama nuosirdžiausias džiaugsmas, atgavus rytnes Lietuvos žemes, dėl kurių visiško nusikratymo nuo visokių svetimybių mūsų broliai užjūryje taip pat sielotasi ir džiaugiasi visais mūsų laimėjimais. Tai rodo, kad nors ir esame išmėtyti po visą pasaulį, bet gyvenamė vienu idealu, siekiame vieno tikslo — Lietuvos laisvės ir laimės. Mes, gyvendami savo tėvynėje, jos gerovę dirbame, už tai kovojame, o mūsų broliai užjūryje kuo galėdami prisideda savo aukomis."

Prisiminę, kad vien per gen. konsulą Budrį New Yorke Amerikos lietuvių išsiuntė Lietuvai per dešimtį tūkstančių dolerių, laikraštis tęsia: Suma nėra didelė, bet nepamirškime, kad Amerikos lietuvių savo tautiečius šelpia jau 20 metų ir per tą laiką į Lietuvą yra atsiųstas ne vienas milijonas dolerių. Amerikos lietuvių niekuomet nebuvo abejingi savo tėvynėi, kurios gerovei niekuomet negailėjo sunkiai uždirbtų centų, duodami geriausia intencija.

Buvo šelpiama Laisvoji Lietuva sunkiaisiais jos gyvenimo ir kovos momentais, nebuvo pamirštami ir okupuotosios Lietuvos gyventojai, apie kurių vargus ir kančias ne kartą A-

85 METŲ AMŽIAUS AUŠRININKAS GENEROLAS

Generolas Jonas J. Bulota

Balandžio 18 d. sukako 85 metai vienam iš nedaug belikusiu garbingosios aušrininkų plejadės Lietuvoje, divisijs generolui Jonui Jurgiuui Bulotai. Tai vienas iš trijų "Aušros" gadinė ažuolų, išlikusių išeiviuose ir gyvyje. Martynas Janušas, Dr. Jonas Šliupas ir gerb. J. J. Bulota, visi to paties garbingo amžiaus, ir visi dar stvirti, anot Sauerveino "Kaip ažuolai drūts prie Nemunelio."

Gen. Jonas—Jurgis Bulota, kilęs iš Marijampolės apskr., Igliaukos parapijos. Klevinės kaimo, gimęs 1855 m. bal. 18 d. Jo tėvai turėjo 60 margų nederlingos žemės, iš kurios ne visuomet iki naujos sėjos ir duonos užtekdavo. Skaityti lietuviškai iššimokė iš elementariaus. Baigęs Marijampolės apskrities mokyklą ir gimnaziją, jis įstojo į Petrapilio kuro medicinos akademiją, kurią baigė 1882 m. veterinarijos gydytojo laipsniu.

Nors Bulotai Rusijoje buvo siuolomos, palyginti aukštos ir pelningos vietos, tačiau jis grįžo į Lietuvą dirbti savųjų žmonių tarpe. Iš pradžių jis apsigyveno Prienuose, bet greit persikėlė į Vilkaviškį. Mat, šis miestas prie Vokietijos pasienio anuometiniams tautos žadintojams buvo svarbus punktas. Iš Vilkaviškio lengviau buvo pasiekti Tilžę, kur tuomet buvo spaudžiami draudžiamieji lietuvių rasta ir kur buvo lietuvių tautinio atgimimo darbo centras. Kaip valdžios stipendininkas, baigęs karo medicinos akademiją Bulota už tai turėjo atitarnauti rusų valdžios įstaigose. Vilkaviškyje jis buvo pasienio kariuomenės brigados veterinarijos gydytoju karininko telėmė. Prieš Didįjį karą jis buvo išsitarnavęs ligi veterinarijos pulkininko laipsnio.

Grįžęs Lietuvon vet. gyd. Jonas Jurgis Bulota nedelsdamas stojo ir tautos žadintoju eiles. Jis buvo aiškiai tautiškai susipratęs ir apsisprendęs lietuvi. Tvirtą tautinę samonę jis jau reikė Marijampolės gimnazijoje tebesimokydamas. Kartu su Dr. P. Matulaičiu ir V. Palukaičiu jis dažnai nuvykdavo į Tilžę, iš kur parsigabėne skleidavo Lietuvoje knygas ir laikraščius. Apie vieną nuotyki. Bulotai jau esant karišku veter. gydytoju,

pasakoja Dr. V. Gailaitis. Kartą Dr. Bulota nukeliavo į Prostukus, Mažojoje Lietuvoje. Jis buvo civiliai apsirengęs. Čia prisikimšo kišenius visokių spausdinių, laikraščių, knygučių, ir taip išsiskitęs vačiao rogemis į Grajevą, manydamas, kad niekas jo nesusitrukdytų. Bet muitinės viršininkas, sužinojęs iš karininkų, kad iš Prūsų parvažiūsiąs daktaras, buvo įsakęs valdininkams būtinai pakviesti jį pas jį arbatos, nes norėjo kokią sužinoti apie savo pirktą Prūsiose arklį. Pas muitinės viršininką ir karininkai susirinko Bulotos sutikti. Šiam tik atvažiavus, tuojau jį pakvietė vidun. Nieko neliko daryti, kaip likti iš rogių ir eiti į šviešius, pilną svečių kambarį, su prikimštu uždraustų knygų apsiaustu. Išvilkdama apsiausta, tarmaitė nepajėgė jo išlaikyti ir apsiaustas nukrito aslon.

Daugumas rastų arklų kapų priskiriama XI amžiui. Netoli arklų kapų jau patikta keletas to paties laikotarpio degintinių žmonių kapų. Apie tą laikotarpį mirę žmonės buvo deginami ir laidojami negiliose duobėse, o tų žmonių žirgai su visa apranga buvo laidojami nedeginti ir visi atskirai ir kiek nuosaliau nuo žmonių kapų.

ir nuopelnus, suteikė jam generolo laipsnį ir Karo veterinarijos viršininko pareigas. Kurį laiką jis dar buvo Vytauto D. Universiteto medicinos fakulteto docentu.

Prieš 10 metų gen. J. J. Bulota iš kariuomenės išėjo į dīmsiiją. Bet iki šiai dienai jis nenutraukė ryšių su visuomene ir organizacijomis. Šiandien jis yra daugelio organizacijų garbės narys. Jis gyvena domiši Lietuvos ir pasaulio gyvenimu ir pats jautriai pergyvena visus Lietuvos skausmus ir džiaugsmus. Savo praštomu, patrauklumu ir nuosirdumu jis yra plačiai pažįstamas ir mylimas. Ir šiandien, nešdamas ant savo pečių kokių metų skaičių, gen. Bulota tebėra dažnas susirinkimų lankytojas, karštas kalbėtojas ir jaunesniųjų patarėjas. Šiuo metu gen. Bulota gyvena Kauriuomenė. Tokio amžiaus savanoris kariuomenėje buvo retenybė. Lietuva teisingai įvertindama aušrininko Bulotos didelius tautinius darbus

GEGUŽES PIRMOJI PRAEJO RAMIAI

VILNIUS. — Vilniuje prieš gegužės pirmąją buvo skleidžiami fantastiškiausi gandai, kad tą dieną turi kaž kas nepaprasto įvykti. Bet, atėjus gegužės 1 d. visi įsitikino, kad visos fantazijos ir kai kieno laukimai neturėjo nė mažiausio pagrindo. Gegužės 1 d. Vilniuje ir visame krašte praėjo kuo ramiausiai, nebuvo jokio išsiokimo ir tų dienų buvo ne vienas asmuo sumistas. Visos dirbtuvės ir įmonės dirbo normaliai, taip pat dirbo visi darbininkai prie viešųjų darbų. Gyventojai taip ramiai praėjusia gegužės 1 d. labai patenkinti, nes anksčiau tą dieną Vilniuje vis įvykdavo išsiokimų, demonstracijų ir muštynių. Taip pat ramiai ir tvarkingai praėjo gegužės pirmoji Kaune ir visoje Lietuvoje.

RADO LIETUVOJ SENUS ARKLIŲ KAPUS

Varšuvoje prie pat Kauno, kur stovyba imamas žvirgzdas, potvynio vanduo išgraužė keletas metrų pločio ir keliolikos metrų ilgio griovį, kurio kraštuose pasirodė keliolikos priešistorinių arklų kapų žymės. Begelbstint pradėtas ardyti liekanas. Veršuvoje jau atkasta apie 40 arklų kapų.

Praeitis metais čia kaimynystėje jau buvo iširtas gana didelis kiekis arklų kapų, bet jie nebuvo tiek turtingi. Dabar atrastame arklų kapinyne susidurti su ypatingai turtingais arklų kapais. Prie daugumos arklų kaukuolių yra puikiai išlikusių odinių kampanų, apkalbinėtų įvairiausiais sidabriniais apkalais. Daugelyje kapų abejuose arklų galvos pusese prie kampanų yra prirista iki 10-12 didelių apskritų žalvarinių skambalų. Arklų galvos viršugalvyje aptikta gražiai ornamentuotų susuktų žalvarinių skardelių ir gintaro karolių. Nasruose įdėti įvairios formos geležiniai žaslai. Keliuose kapuose po arklų kaklais rasta didelių geležinių skambalų.

BR. MOTŪZŲ FILMŲ
MARŠRŪTAS

Pentadienį gegužės 17 d., 8 val. vakare, Municipal Hall, East Broadway, So. Boston, Mass.

Šeštadienį, gegužės 18 d., 8 valandą vakare, Lietuvių Piliiečių klube, 25 Camden St., W. Lynn, Mass.

Sekmdienį, gegužės 19 d., 3 val. popiet, Nekalto Prasi-dėjimo parapijos salėj, 432 Windsor St., Cambridge, Mass.

Pirmadienį, geg. 20 d. 7:30 valandą vakare, Airių parapijos salėj, 24 Palmer St., Providence, R. I.

MOTINOS DIENA LIETUVOJE

KAUNAS. — Gegužės 5 d. buvo Lietuvoje Motinos Diena, kuri šiomet buvo tuo ypatingesnė, kad buvo šventiama ir Vilniaus mieste ir visame Vilniaus krašte, kur ypatingai daug suselpta gausingų vaikais neturtingų šeimų. Motinos Diena buvo minima visose mokyklose ir organizacijose. Gatvėse surengtos rinkliavos neturtingoms motinoms pašelpiti turėjo didelį pasisekimą. Vakarė visų organizacijų buvo surušiota kultūriniai vakarai su specialia Motinos Dienai pritaikinta programa. Nuo gegužės 6 iki 12 d. vyksta Lietuvoje Seimos Savaitė. Motinos Dienai ir Seimos Savaitei suruši daugiausiai padėjo šios organizacijos: Lietuvos Motinoms ir Vaikams Globoti Organizacijų Sąjunga, Lietuvos "Caritas", Šaulių Sąjunga, Moterų Šaulių Taryba, Lietuvos Moterų Taryba, Skautų Brolija, Skautų Seserija, Žmogaus Globos Draija ir kt.

Apie lietuvių motinas visa Lietuva spauda išdėjo daug rašinių. "XX Amžiuje" randa ma trumpa Motiejaus Valančiaus, Simano Daukanto ir Dr. Basanavičiaus motinų charakteristika. Valančius buvo pirmasis lietuvis vyskupas, išėjęs iš paprastų žmonių kaimiečių. Po vyskupo įšventinimo Petrapilyje buvo suruostas susipažinimo balius, kuriame dalyvavo daug aukštųjų kunigu, profesorių ir rusiškos ponijos. Vysk. Valančiaus priešai, bajorai, sumanė ta progą jį pažeminti ir per policiją tiesiog nuo lauko darbų pagriebė vyskupo motiną, ją atvežė į Petrapilį ir kai visi svečiai sėdosi prie puotos stalo, ją atgabėnė į salę. Visi pamatė kaimietę senutę, labai nustebo. Vyskupas pamatęs motiną, prieš jė pabučiavo jai ranką ir tarė: "Tai mano motina. Prašau susipažinti," pasisodino ją šalia savęs prie stalo. Simanui Daukantui besimokant Zemaičių Kalvarijos keiturtklaseje dominikonų mokykloje prasidėjo choleros epidemija. Motina, išgirdusi, kad Kalvarijoje visi mokiniai susirgę, nepasvydama tėvo draudimo, kurs buvo ant sūnaus piktas, kam šis nėjo į kunigus, pėsčia kelias dešimtis kilometrų, su ryšuleliu ir keliais rubliais staupu atėjo pas sūnų. Pasiėkusi Kalvariją buvo tiek suvargusi ir dėl žaidžuvos bepastovėjo kojose. Visi stebėjosi tokiu motinos pasiryžimu ir ištverme.

Jonas Basanavičius mažas būdamas sunkiai susirgo. Ožkabūdių kaimo "daktarkos" nutarė, kad jam gali pagelbėti tik spirite sumirkyta juodoji gyvatė. Pati motina, pasiėmusi įskeltą alksnį, išėjo į raistus gyvatės ieškoti, bet praėjo diena ir pradėjo temti, bet motina negrįžo. Namiškiai išėjo ieškoti ir nebetoli namų sutiko ją pačią vos bepasivelkančią. Juodoji gyvatė buvo išėlusė jai dešinę koją. "Nukirskite koją," prašė senutė, nepakeldama skausmo, bet atvežtas gydytojas šiaip taip išgydė ir motiną ir sūnų.

BOMBA - RAKIETA

Pjer Devo rašo apie naują naikinimo prietaisą. Dabartinės bombos krisdavo žemyn tik savo svorio traukiamos ir nuo jų dydžio priklausydavo kritimo greitis. Amerikos jūro kari aviacija turi bombas 1800 kg. svorio, kurių 1.000 kg. tenka sprogtamai medžiagai, o 800 kg. bombos lukštui. Geriausia lėktuvams mesti bombas iš nedidelio aukščio, bet tada gali apsaudyti zenitinė artilerija, kurios viena patranka išsauna per minutę 100 šovinių. Metant bombas į miestą galima lėkti labai aukštai, bet tada reikia bombas išmesti nedalėkus ligi miesto per 5 km.

Kartais, didesniams tikslumui, bombeoniai staiga krinta žemyn. en pique, iš 8 km. aukščio 100 - 200 m. per sekundę greičiu ir išmetę bombas, įgavusias tą greitį, vėl lipa aukštytyn. Dabar nori vartoti bombas raketas, kurių užtaisui užpakalyje sprogtant bomba įgaūtų didesnį greitį ir galingumą. Ji lėktų 600 m. greičiu per sekundę. Lėktuvas galėtų jas iššauti per 20 km. nuo taikinio ir apsisukes grįžti atgal. Šiomis dienomis Geležinkeliių valdyba Lietuvos geležinkeliams užpiko 40 km. naujų bėgių.

Dienraščio Vienybės Pavasariniai Piknikai

Pirmas piknikas, pavadintas LIETUVIŲ DIENA, įvyks
SEKMADIENI, BIRŽELIO-JUNE 2 D., 1940

PRADŽIA NUO 12 VAL. DIENĄ

LINDEN PARKE
Union City, Conn.

Šio pikniko programa, įdomybės ir nauda dalyviams:

1. T R Y S DOVANOS PINIGAI, kurias turės progos laimėti tik užsimokėję įžangos tikietus.
2. J U R G I S D A G I L I U S, ansionietis, drūtuolis-akrobatas, rodyt savo gabumus ir nujėgumą—pamatykite daug stebėtinių dalykų.
3. K O N T E S T A I — bus rinkimas sunkiausių vyro ir moters Connecticute. Laimėtojai gaus dovanas.
4. Z Y M O S K A L B E T O J A I paskvys trumpas kalbas.
5. F I L M Ų R O D Y M A S. Pradedant suteikti filmininkas J. Januškevičius, Jr., parodys judamus paveikslus. Pamatykite pereitų metų VIENYBES piknikė gražulės rinkimus ir kitus įvykius. Taipgi parodys kaip sustatoma ir spausdinama dienrašties VIENYBE. Bus filmuojamas ir šis piknikas.

JURGIS DAGILIUS, Drūtuolis, Akrobatas

Bus ir daugiau įvairių įdomybių. Be to viso nepamirškite, kad visą laiką gros geras orkestras visokių šokių ir visi turės progos smagiai pasisokti ir pasilinksminėti. Bus kuo ir pasivaiziinti: skanių užkandžių ir šaltų gerimų.

ĮZANGA Į PARKĄ TIK 25 CENTAI

Visus Connecticut valstijos lietuvius atsilankyti į šį nepaprastą pikniką kviečia —
PIKNIKO RENGIMO KOMISIJA
IR DIENRAŠTIS VIENYBE.

Philadelphijos Lietuviai

Rengia Antrą Dienraščio Vienybės Pikniką
SEKMADIENI, BIRŽELIO-JUNE 16 D., 1940
PRADŽIA NUO 12 VAL. DIENĄ

MYKOLAICIO PARKE
Eddington, Pa.

Philadelphijos lietuviai visuomet suruošia linksmus ir įdomius dienraščio Vienybės piknikus, taigi ir šis piknikas bus linksmas ir įdomus visais žvilgsniais.

Bus graži programa, įvairūs žaidimai, siurprizai, vertingų dovanų laimejimai, geras orkestras gros įvairius šokių. Dalyvaus daug žymių svečių iš kitų kolonijų. Skanus ir pigiai parduodami valgiai ir gerimai. Šis dienraščio Vienybės piknikas bus tokiu, kurio ilgai neužmirš visi atsilankiusieji.

ĮZANGA Į PARKĄ TIK 25 CENTAI

Visus Philadelphijos ir kitų kolonijų lietuvius atsilankyti į šį pikniką kviečia —
PIKNIKO RENGIMO KOMISIJA
IR DIENRAŠTIS VIENYBE.